

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА
BULGARIAN PLANT PROTECTION ASSOCIATION**

Изх. № БАРЗ-26/12.04.2016 г.

**До г-н Бойко Борисов
Министър председател на Р България**

КОПИЕ ДО:

**Г-н Румен Христов
Председател на
Комисия по земеделието и храните при НС**

**Г-жа Десислава Танева
Министър на земеделието и храните на
Република България**

**СТАНОВИЩЕ
ОТ БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ПО РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА (БАРЗ)**

Относно: Създаване на нова структура към Министерство на земеделието и храните във връзка с проект на Закон за Център за оценка на риска по хранителната верига (ЗЦОРХВ)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В продължение и допълнение на вече изразеното от наша страна възражение от 15 октомври 2015г. срещу Закон за Център за оценка на риска по хранителната верига (ЗЦОРХВ) с настоящето бих желал да представя на Ваше внимание нови аргументи, с които да потвърдим несъгласието си относно създаване на нова структура към Министерство на земеделието и храните, свързана с проекта на Закон за център за оценка на риска по хранителната верига. Становището на БАРЗ остава непроменено и според нас липсва анализ на аргументите защо е необходима тази структура. Остават неясни или липсват и отговорите на следните въпроси:

1. Проектът нарушава чл. 10 от Закона за нормативните актове,

Чл. 10. (1) Обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен.

(2) Обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение, а не с отделен акт от същата степен.

Освен Регламент (ЕС) 1107/2009, частично залегналите в законопроекта обществени отношения са уредени и със Закона за защита на растенията. Така проектът за ЗЦОРХВ се явява трети нормативен акт, който урежда обществени отношения от една и съща област.

2. Чл. 2, ал. 1 т. 2 – ЦОРХВ е част от мрежа на организации. Как е създадена тази мрежа, кои организации включва и по какъв начин е изградена тя – няма никаква яснота. Така текстът остава чисто информативен. Същото се отнася и за текста на ал. 2. Какво определя тази норма в закона?

Чл. 3, ал. 1, т. 1 – Законодателят упълномощава ЦОРХВ да извършва научнообоснована оценка на риска чрез независим, прозрачен и безпристрастен анализ на **научна** информация по **проблеми**, които пряко или косвено засягат здравето на животните и растенията, семената, растителните продукти и растителния репродуктивен материал и безопасността на храните и фуражите;

Българският тълковен речник дава следното определение за думата научнообоснован: *Който е обоснован по научен път, с научни средства, в основата на който лежат научни принципи и доказателства.*

Следователно в ЦОРХВ трябва да се назначат научни работници, които имат подходяща квалификация и ценз да извършват научнообосновани оценки. Критерият в Европейския орган за такива експерти е:

= десет години професионален опит натрупан след получаване на необходимата диплома;

= опит в изработването на научно обосновани оценки на риска и/или в предоставянето на научнообосновани консултации в области, свързани с безопасността на храните и фуражите;

= доказани водещи научни постижения в една или за предпочитане в няколко области, свързани с областта на оценките;

= умения за анализиране на сложна информация и досиета, често обхващащи широк кръг от научни дисциплини и източници, както и за изготвяне на научни проектостановища и доклади;

= професионален опит, придобит в мултидисциплинарна среда;

= опит в управление на проекти, свързани с научни въпроси, умения на основата на преподавателски опит, публични презентации, активно участие в заседания, публикации;

Къде ще се намерят експерти с такива качества у нас, като се има предвид силно ограничени брой на експертите в България, които могат да извършват дори нормални оценки на риска, а не научнообосновани.

Освен това този текст не ограничава ли ЦОРХВ в дейността му да „извършва анализ на научна информация“ и на никаква друга информация. В случаите с ПРЗ информацията е техническа, а не научна. Значи според този текст ЦОРХВ не може да извършва оценка, защото информацията не е научна. Освен това преди думата „анализ“ трябва да се добави думата „оценка“ защото това е една от основните дейности на центъра.

И често техническа забележка към този текст. Думите „научна“ и „проблеми“ трябва да са членувани (така се изписва в нормативен акт), за да е категорично, че става въпрос за всяка научна информация и за всички проблеми, които пряко или косвено засягат безопасността на храните и фуражите.

3. Чл. 3, ал. 2 - съгласно разпоредбата на този член, ЦОРХВ „събира данни, включително и от външни за Министерството на земеделието и храните структури, необходими за оценка на риска за опасностите по хранителната верига“, но в проекта не е казано как ще става това. Ако не са разписани правилата за взаимосвързаност между структурите, тази норма просто няма да сработи.

4. **Чл. 5., ал. 1** е казано какви оценки извършва ЦОРХВ, като в изброените точки (1-7) не са включени ПРЗ. В същото време в т. 1 са отбелязани фуражите, а в т.7 са отбелязани ВМП, но по-нататък в текста на закона не е отбелязано как ще се извършват тази оценките на тези продукти, така както това е направено за ПРЗ.

5. **Чл. 7, ал. 1** – не е цитирано по кой член от Регламент 1107/2009 ще се извършват описаните дейност

6. **Чл. 7, ал. 2** – не е възможно в един текст да се разпише **оценката и/или изготвянето на проект на доклад за оценка**, защото оценка ще се прави и за активните вещества, и за ПРЗ, но проект на доклад се изготвя от компетентния орган само в случаите на оценка за одобряване или подновяване на одобрението на активни вещества и то само в случаите, когато България е държава докладчик. Проектът за доклад на ПРЗ се изготвя от производителя на продукта, а не от компетентния орган. В същото време за разрешаването на паралелна търговия (по т. 2) нито се прави някаква оценка, нито се изготвя проект на доклад.

Този текст трябва да се пререботи изцяло и да се разделят оценките на а.в и продукти, да се отдели разрешаването на паралелната търговия, което не е за научна оценка, а за чисто административна процедура.

7. **Чл. 7, ал. 3** – ако ЦОРХВ ще *„изготвя становище, в зависимост от обстоятелствата на територията на Република България, за разрешаване на съответния продукт при същите условия или за налагане на други подходящи мерки за намаляване на риска, произтичащи от специфичните условия на употреба“* е необходимо в нормативен акт да се разпишат правилата за преценка на тези условия, защото в противен случай становището не може да има правна сила, поради субективния си характер.

8. **Чл. 7, ал. 4** – несериозно и некомпетентно е в закон да се разпише „и други видове оценки“. Този подход означава експертна и правна немоц да се определят „другите видове оценки“. Това отваря широко вратите за субективизъм при преценката на административния орган, а това е само на крачка от корупционни практики.

9. **Чл. 8, ал. 1** - думите „и проектите на доклади за оценки“ да се заличат. Какво трябва да съдържат проекта на доклада за оценка е разписано в чл. 11, чл. 4 и т. 2 и 3 от Приложение II на Регламент 1107/2009. Поради тези съображения текстът на ал. 1 трябва да придобие следния вид:

Чл. 8. (1) Оценките по чл. 7, ал. 3 се извършват съобразно разпоредбите на т. 2 и т. 3 от Приложение II на Регламент 1107/2009.

10. **Чл. 9** – от ключово значение за дейността на ЦОРХВ при извършване на оценки е използването на външни оценители, като се има предвид, че няма да бъде възможно осигуряването на достатъчен административен капацитет за тази дейност. В редица ДЧ, които не разполагат с достатъчен административен капацитет тези дейности се аутсорсват и се изпълняват както от институти, разполагащи с подходящи експерти, така и от частни фирми, отговарящи на изискванията за извършване на оценки. Назначаването на външни изпълнители по граждански договори означава обществена поръчка, което ще направи невъзможно спазването на законовите срокове (по регламент) за извършване на оценките.

11. След като ЦОРХВ ще се прави оценка на риска по цялата хранителна верига, към ЦОРХВ трябва да минат и оценките на ветеринарно-медицинските препарати, както и анализа на риска при фуражите. Такива текстове в проектозакона няма.

12. Законопроектът реално не третира въпроса за управлението на риска. Така се нарушава единството на трите взаимосвързани компонента на анализа на риска по хранителната верига, а именно оценката на риска (частично залегналта в проекта), управлението на риска (не намерило място в проекта) и обмяната на информация за риска. По този начин проектът не осигуряват систематична методология за ределянето на ефективни, съразмерни и целеви мерки или други действия за опазване на здравето. Независимо, че е направен плах опит да се разпишат текстове за обмяната на информация, текстовете са толкова неясни, че все едно ги няма.

13. Не се уреждат обществените отношения, свързани с първичното производство на растения и растителни продукти (като елемент на непрекъснатия процес, гарантиращ безопасността на храните.)

14. Оценката на риска при производството, приготвянето, транспортирането и разпространението на фуражи, използвани за храна на животни не са намерили никакво място в проекта, а това е един от основните елементи за оценка.

15. Освен научната оценка на риска, залегнала в проекта (с много съмнителна стойност и ефективност поради това, че в ЦОРХВ освен хабилитирания директор няма да има научни работници), изобщо не са залегнали другите фактори, свързани с безопасността на храните, които са свързани с обществените нагласи, икономиката, традициите, етническата принадлежност, околната среда, което е едно от изискванията на Регламент 178/2002 за осигуряване на безопасността на храните.

16. Законопроектът има претенции ЦОРХВ да бъде органа, който извършва дейности, сходни с тези на EFSA по отношение на осъществяване на научнообосновани, независими, обективни и прозрачни оценки. Как ще се изпълни изискването на Регламент 178/2002 научните експерти в състава на ЦОРХВ да са независими учени, които да се назначават въз основа на открита процедура за кандидатстване. Всъщност в проекта не е залегнало в състава на ЦОРХВ да се назначават такива експерти. Следователно ЦОРХВ няма да може да изпълни предназначението си по отношение на една от най-основните си предвидени функции - да извършва научнообосновани оценки. Дали не се обърква „научнообосновани оценки“ с друго едно понятие „оценки, извършени на базата на съвременните научно-технически познания“, а това са две абсолютно различни неща.

17. Както стана въпрос по-горе, в проекта са разписани (неточно и в редица случаи в противоречие с Регламент 1107/2009) само действията на ЦОРХВ при извършване на оценки на активни вещества и продукти за растителна защита, като единствен елемент на оценка на риска по хранителната верига (по-горе са посочени аргументи, че всички останали компоненти във веригата на безопасността на храните липсват). Сегментирането на действията по извършване на оценки и разрешаване на ПРЗ ще доведе до сериозни проблеми. Такава неудачна практика съществуваше до преди три години в България и беше променена именно поради неефективността си.

18. На практика дейностите по контрола за безопасността на храните са детайлно разписани в Закона за храните, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за защита на растенията, както и в регламенти и няма никаква необходимост от повтаряне на норми, често интерпретирани, в други нормативни актове.

Създаването на новата структура ЦОРХВ е свързано с осигуряване на административния ѝ капацитет. Ще бъде дублирана общата администрация (виж чл. 7 от Закона за администрацията) в БАБХ и ЦОРХВ.

В тази връзка прави впечатление, че внесените доклад и мотивите не отговарят на изискването на чл. 28, ал. 2 т. 3 от Закона за нормативните актове

Мотивите, съответно докладът, съдържат:

....

3. *финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба;*

(3) Проект на нормативен акт, към който не са приложени мотиви, съответно доклад, съгласно изискванията по ал. 2, не се обсъжда от компетентния орган.

Липсва и анализ за съответствие с правото на Европейския съюз, каквото е изискването на чл. 28, ал. 2, т. 5 от ЗНА. Как ще се ориентират народните представители колко ще струва тази нова структура на данъкоплатеца, какъв ще бъде очаквания ефект и дали законопроектът отговаря на правото на ЕС. Естествено остава въпросът защо преди година са съкратени 300 бройки от БАБХ, за да се възстановят те под друга форма и в друг вид с много съмнителна ефективност. Като се има предвид изключително скромната издръжка на БАБХ, в която капиталовите разходи са незабележими с просто око, защо се отива на един сериозен разход и как ще се отрази създаването на ЦОРХВ на финансовото състояние на БАБХ, при положение, че и двете структури са под шапката на МЗХ. Далеч по разумно е задаване на нови функции на съществуващата дирекция ЦОР към БАБХ, обезпечаването с допълнителен административен капацитет, съобразен прецизно с функциите на дирекцията и по този начин да се икономисат средствата за всички онези структури на ЦОРХВ, предвидени в Закона за администрацията:

(2) Общата администрация задължително включва следните звена:

1. "Канцелария";
2. "Финансово-стопански дейности";
3. "Правно-нормативно обслужване";
4. "Управление на собствеността";
5. "Човешки ресурси";
6. "Отбранително-мобилизационна подготовка";
7. "Информационно обслужване и технологии".

19. Съставителите на законопроекта очевидно нямат никаква представа от реалностите в областта на оценките. Например токсиколозите, които могат да направят токсикологична оценка на ПРЗ са 5-6 човека – двама в БАБХ и трима пенсионери, екотоксиколозите са 2-3. Дори и тези експерти, които са преминали на обучение за оценители в някоя от областите, са в по-голямата си част ангажирани в други ведомства и няма никаква сигурност, че те ще преминават на работа в ЦОРХВ. Как ще се намерят кадри в тази област за ЦОРХВ, а

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА
BULGARIAN PLANT PROTECTION ASSOCIATION**

създаването на такива кадри не става за една седмица. Освен това ЗЗР е определил да се разпишат изискванията към оценителите и те няма да бъдат само професионална квалификация, но и специфично обучение в конкретната област на оценки. Това означава допълнителни средства, които трябва да се предвидят.

20. Не се регламентира връзката на ЦОРХВ със Съвета по продуктите за растителна защита като консултативен орган към изпълнителния директор на БАБХ.

21. За дейността по оценяването и разрешаването в БАБХ отговаря ресорен зам.-изпълнителен директор. Това не е предвидено в ЦОРХВ. Как ще се ръководи и координира една високоекспертна дейност от лице, което няма професионална и експертна подготовка.

Предвид гореизложеното, реформирането на наскоро създадената БАБХ и на ЦОР към нея ще доведе до повишаването на капацитета на съществуващата структура. Разработването на процедури за включването в процеса на оценка на риска на учени от Селскостопанска академия и Университетите в страната ще повиши безпристрастността, обективността и прозрачността на разработваните становища.

Приложение:

1. Възражение от БАРЗ с Изх № БАРЗ-20/15.10.2015г.

12.04.2016г.

Гр. София

С уважение

Д

Председател на УС на БАРЗ

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА
BULGARIAN PLANT PROTECTION ASSOCIATION

Изх. № БАРЗ-20/15.10.2015г.

До г-н Бойко Борисов
Министър председател на Р България

КОПИЕ ДО:

Г-жа Десислава Танева
Министър на земеделието и храните на
Република България

Г-н Владислав Горанов
Министър на финансите на
Република България

Д-р Петър Москов
Министър на здравеопазването на
Република България

Г-жа Ивелина Василева
Министър на околната среда и водите на
Република България

ВЪЗРАЖЕНИЕ
ОТ БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ПО РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА (БАРЗ)

Относно: Създаване на нова структура към Министерство на земеделието и храните във връзка с проект на Закон за Център за оценка на риска по хранителната верига (ЗЦОРХВ)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

С настоящето бих желал да изразя несъгласието си с доклада на министър Десислава Танева относно създаване на нова структура към Министерство на земеделието и храните, свързана с проекта на Закон за център за оценка на риска по хранителната верига. Становището на БАРЗ е, че докладът на министър Танева е непълен, неясен и неубедителен. Според нас липсва анализ на аргументите защо е необходима тази структура. Остават неясни или липсват и отговорите на следните въпроси:

1. Според доклада *„в много държави е създаден орган за оценка на риска на национално ниво“*, но не е посочено в кои държави има

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА
BULGARIAN PLANT PROTECTION ASSOCIATION

създадени такива структури, дали те са към Министерството на земеделието и храните или към други структури. Как ще се гарантира „безпристрастност, обективност и прозрачност“ при оценка на риска за дейности, свързани със здравеопазването и екологията, като тази структура ще бъде само към МЗХ? Ако се следва модела на Европейската комисия, защо тя създава независима структура, а не структура към Еврокомисаря по земеделието?

2. През 2011 година е създаден Център за оценка на риска (ЦОР) към Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). Целта на този център беше да прави независими оценки на риска. Защо за четири години на сайта на ЦОР се публикуват основно преводи на резюмета на становища, изготвени от ЕФСА, а няма разработени адекватни и цялостни оценки на риска, които да засягат проблемите в България?
3. В доклада не са посочени мотиви за прехвърляне на дейността по разрешаване на продуктите за растителна защита (ПРЗ) към новата структура. Досиетата на ПРЗ ще се заявяват за одобрение, подновяване и преразглеждане в БАБХ, а БАБХ ще ги предава с приемно-предавателен протокол на ЦОРХВ. След изготвяне на оценката, ЦОРХВ ще връща на БАБХ оценките и досиетата. Как според вас една документация, съдържаща конфиденциална информация, ще се разнася от ведомство във ведомство и не считате ли, че това ще затрудни още повече и без това бавния процес на разрешаване на ПРЗ?
4. Каква е връзката на дейностите на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и на Изпълнителната агенция по лозата и виното с дейностите на ЕФСА?
5. Според доклада предложеният законопроект няма да доведе да пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет, но към настоящите дейности на ЦОР ще се включат и нови, които трябва да се финансират.

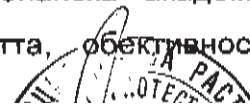

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА
BULGARIAN PLANT PROTECTION ASSOCIATION

Според нас Министерството на земеделието и храните не разполага с финансов ресурс и достатъчен квалифициран капацитет за изграждането и адекватното функциониране на подобна национална структура. Не напразно Европейският съюз финансира Европейския орган за безопасност на храните (ЕФСА), който е независима структура и ползва знанията и опита на висококвалифицирани експерти не само от страните – членки, но и от САЩ, Швейцария и Норвегия. За съжаление, единици са експертите от България, които са участвали в панели и работни групи към ЕФСА, а през 2015 година страната ни няма нито един представител в тях.

Мнението на голяма част от представителите на бранша, основано на реална преценка и опит, е че на настоящия етап не можем да създадем такъв екип, което се потвърждава и от досегашната работа на съществуващия ЦОР. Смятаме, че проекта на ЗЦОРХВ няма да може да отговори на очакваните резултати, а новата структура ще бъде неефективна и в тежест на бюджета. Ето защо, категорично се противопоставяме на доклада на МЗХ и на евентуалното положително решение на Министерския съвет за неговото създаване. Освен това, постановките на законопроекта предвиждат отнемане на функции от Министерство на здравеопазването и Министерство на околната среда и водите.

Предвид гореизложеното, реформирането на наскоро създадената БАБХ и на ЦОР към нея ще доведе до повишаването на капацитета на съществуващата структура. Разработването на процедури за включването в процеса на оценка на риска на учени от Селскостопанска академия и Университетите в страната ще повиши безпристрастността, обективността и прозрачността на разработваните становища.

15.10.2015г.

С уважение

Гр. София

Председател на УС на БАРЗ